El passat en blanc i negre de l'edifici

SISTEMA SANITARI

El centre sanitari, referent en trasplantaments renals, compleix 50 anys convertit en tot un símbol de l'Hospitalet. Professionals i pacients destaquen l'orgull 'bellvitger' que senten.

Bellvitge, un hospital amb ADN social

BEATRIZ PÉREZ
Barcelona

És el centre sanitari d'Espanya que més trasplantaments renals en adults va realitzar el 2021. Malgrat l'aturada que va suposar la pandèmia de covid-19, l'Hospital Universitari de Bellvitge (HUB), a l'Hospitalet de Llobregat, va fer 193 trasplantaments renals, 45 més que el 2020 i només tres menys que el 2019, quan va batre tots els rècords. El HUB, que aquest 2022 compleix mig segle, és un referent en trasplantament renal.

Però aquesta és només una dada en la seva història perquè, més enllà dels seus èxits, si hi ha una cosa que destaquen els seus professionals és l'orgull de treballar en aquest centre sanitari. El sentit de pertinença. La proximitat. La infermera Araceli Chacón, cap de l'àrea de cirurgia cardíaca i cardiòloga, va començar a treballar-hi el 1979. «Al treballar aquí desenvolupes un *ADN HUB* i et transformes en un *bellvitger*», assegura.

Al costat d'aquest companyerisme que destaca aquesta infermera, les xifres demostren l'alta capacitat quirúrgica del centre. Que l'hospital no para mai. El 2020, últim any del qual l'hospital té dades, Bellvitge va realitzar 17.931 intervencions de cirurgia major. El 2020 va ser l'any en què va esclatar la covid-19 i l'hospital, com tots, va haver d'ajornar la cirurgia no urgent. Malgrat això, va tancar l'any amb tota la cirurgia oncològica i cardíaca dins dels temps de garantia.

«La pandèmia ens ha canviat molt. Ho fèiem tot d'un dia per l'altre i sense l'atenció primària, no hauríem sortit endavant», assegura Cristina Capdevila, directora del centre, qui afegeix que «Bellvitge és un centre altament quirúrgic» i, per això, ella va triar formar-s'hi.

La crisi de la covid-19 ha sigut la més dura de la història de l'hospital. Bellvitge va haver de transformar-se i va construir un edifici polivalent per atendre les urgències i hospitalitzacions per coronavirus.

L'edifici es va idear amb un criteri arquitectònic similar als de Vall d'Hebron i La Paz

El mateix any que va esclatar la pandèmia, al febrer, Bellvitge va realitzar el primer trasplantament renal ortotòpic amb cirurgia robòtica al món. El ronyó es va implantar al mateix lloc en el qual estava l'òrgan substituït, amb una incisió molt petita i amb una precisió més gran que aporta l'ús del sistema robòtic. Es tracta d'una cirurgia complexa indicada per als malalts que no es poden sotmetre a un trasplantament convencional.

El de Bellvitge és un centre sanitari d'alta complexitat que disposa de tecnologia i experiència professional per realitzar els procediments assistencials més complexos. Compta amb 5.200 professionals. És l'hospital de referència terciària per a tot l'eix sud de Catalunya i dona cobertura assistencial a més de dos milions d'habitants. Pertany a l'Institut Català de la Salut (ICS).

Símbol de lluita

La construcció de l'Hospital de Bellvitge va començar el 1970 i es va inaugurar el 1972. L'edifici es va concebre amb uns criteris arquitectònics similars als de l'Hospital de la Vall d'Hebron i l'Hospital Universitari La Paz de Madrid. El 1975, es va convertir en símbol de la lluita dels metges interns residents d'Espanya pel reconeixement de la seva activitat assistencial amb un contracte laboral. El 1978, va realitzar el seu primer trasplantament renal. El 1980, va reformar la seva estructura de govern i va passar a impartir docència dels tres últims cursos de Medicina i Cirurgia de la Universitat de Barcelona.

El 1995, la Generalitat va crear l'Institut Català d'Oncologia (ICO), a partir dels serveis oncològics de l'Hospital de Bellvitge. Avui dia, el centre sanitari fa les intervencions oncològiques, però és l'ICO el que realitza els tractaments dels pacients.

La tragèdia del 1989

El 21 de maig del 1989, l'Hospital de Bellvitge va viure l'episodi més

Hospital de Bellvitge

40 ANYS ENRERE
A l'esquerra, Joan Carles i Sofia, en la inauguració de l'hospital el 1972. A la dreta, infermeres reivindicant unes millors condicions laborals el 1975.

Ferran Nadeu

PASSAT I PRESENT
A l'esquerra, una imatge del 1971, quan es va iniciar la construcció. A la dreta, l'hospital, ara.

luctuós de la seva història. Set persones que viatjaven en un ascensor del centre sanitari van morir al caure al buit des del pis 14è.

Tots els morts eren familiars de malalts ingressats al centre sanitari. Una peça deteriorada va provocar la caiguda lliure de l'ascensor i no van funcionar els frens d'emergència. Quatre anys després, el jutge va absoldre els quatre tècnics de manteniment acusats de delicte d'imprudència temerària per no detectar la fallada. Les famílies van ser indemnitzades.

Pacients i professionals

Un hospital amb 50 anys de trajectòria guarda entre les seves parets milers d'històries. Una de les més significatives potser és la de Jaume Ruy, de 76 anys, bomber jubilat i pacient de l'hospital. El 2019 li van diagnosticar un mixofibrosarcoma (un tipus de càncer) a una cama. Quan Ruy va entrar quiròfan per primera vegada, no sabia si en sortiria amb la cama seccionada. Però alguna cosa li va fer bona espina: el van ingressar a la planta 13 i, dècades enrere, ell mateix havia estat apagant un incendi en aquesta mateixa planta. «No em va fer por la coincidència. Em vaig recordar de jove pujant amb 20 quilos aquestes escales». Tot va sortir bé i Ruy no va perdre la cama.

Irene Feliu és la responsable de l'àrea d'Atenció a la Ciutadania. Quan hi va començar a treballar fa 33 anys, aquesta àrea era bàsicament suggeriments i reclamacions. Però tot va canviar «moltíssim»: ara aquesta secció també fa enquestes d'opinió, tramita documents d'últimes voluntats i treballa en l'experiència de l'hospital. «Intentem incloure el pacient des del primer moment quan fem canvis», explica Feliu. Com els seus companys, assegura sentir aquest «orgull *bellvitger*» i, a més, en el seu cas, ella ve de família que ha treballat en aquest mateix hospital. «I això és bastant habitual. És un hospital molt familiar. El meu pare treballava en manteniment, el meu oncle era psiquiatre i la meva tia, infermera», relata.

«Hi ha diversos membres d'una mateixa família treballant aquí»

«La meva arribada com a primera mecànica de l'hospital va obligar canvis»

Ferran Nadeu

DONA PIONERA
Susana Pacheco, tècnica de manteniment de Bellvitge, és la primera dona que va entrar a treballar en aquest servei de l'hospital. Va començar de pràctiques fa 25 anys, quan en tenia només 19.

La primera mecànica

Susana Pacheco, tècnica de manteniment de Bellvitge, és la primera dona que va entrar a treballar en aquest servei de l'hospital. Va començar fa 25 anys, quan en tenia 19, després d'obtenir el títol de mecànica a l'escola de la Seat de la Zona Franca de Barcelona. Va fer les pràctiques a Bellvitge i s'encarregava (i encara ho fa) dels gasos medicinals. «La meva arribada va suposar alguns canvis, com les obres per habilitar un nou lavabo [hi havia només un urinari per a homes i era dins del taller] o la retirada dels espais comuns d'alguns calendaris de paret il·lustrats amb fotos de noies», explica Pacheco.

Reconeix que el seu ofici està molt «masculinitzat» («molt, molt», insisteix), però assegura no haver tingut mai problemes per això. «Trobo més dificultats ara que llavors. Sempre has d'estar demostrant el mateix. Moltes companyes amb les que vaig començar ja s'han jubilat i ara entra més gent jove. I xoca més ara», diu. El seu és un ofici on encara hi ha molts més homes que dones. «Nosaltres també som capaces de moure grans maquinàries», reivindica Pacheco. Segons ella, els prejudicis acaben quan les dones es posen a treballar.

Les parets de l'Hospital de Bellvitge guarden una infinitat d'històries humanes. Amb 50 anys a la seva esquena, Bellvitge també ha sigut testimoni dels grans canvis d'època. ■